

Skúsenosti s využívaním e-learningu v jazykovom vzdelávaní policajtov

Practicalities of e-learning language courses developed for police officers

Iveta Nováková

Abstrakt: Štúdia predstavuje čiastkové výsledky medzinárodnej vedeckovýskumnej úlohy „Jazykové moduly pre vybrané služby PZ“, vo forme tzv. e-learningových modulov, ktoré boli spracované za účelom zefektívnenia jazykovej prípravy príslušníkov Policajného zboru predovšetkým v rámci celoživotného vzdelávania.

Kľúčové slová: e-learning, e-modul, príslušník PZ, celoživotné vzdelávanie

Key words: e-learning, e-module, police officer, life-long learning

Úvod

V súvislosti so zavádzaním optimálnych koncepcií výučby je efektívnosť prioritou vzdelávacieho procesu cudzích jazykov. Za efektívne koncepcie a učebné pomôcky považuje dnešná spoločnosť najmä tie, ktoré ponúkajú ľahkú dostupnosť, príležitost' vzdelávať sa samostatne, nízke finančné zaťaženie a možnosť aktualizácie obsahu z dôvodu rýchlo sa meniacej spoločnosti a vznikajúcich nových potrieb edukantov. Odpoveďou na vyšpecifikované atribúty sa javí elektronické vzdelávanie podporované multimediálnymi učebnými pomôckami, ktoré sa stalo trendom moderného vzdelávania tak cudzích jazykov, ako aj iných predmetov. Vedecký príspevok je výstupom z realizovaného medzinárodného výskumu evidovaného pod číslom VÝSK. 165 na Akadémii Policajného zboru v Bratislave pod názvom *Jazykové moduly pre vybrané služby Policajného zboru*, ktorého cieľom je navrhnúť a v praxi overiť e-learningové kurzy odborného jazykového vzdelávania pre príslušníkov policajných služieb dopravnej polície, hraničnej a cudzineckej polície, poriadkovej polície, vyšetrovateľov, pracovníkov v oblasti krízového manažmentu a trestného práva a v anglickom a nemeckom jazyku (Nováková, 2015, s. 7). Doteraz boli spracované štyri tzv. e-learningové moduly: 1. *Nemecký jazyk – Dopravná polícia. Poriadková polícia. Vyšetrovanie*, 2. *Anglický jazyk – Dopravná polícia*, 3. *Anglický jazyk – Hraničná a cudzinecká polícia (námorné a vzdušné sily)*, 4. *Anglický jazyk – Poriadková polícia*. Na tomto výskume sa podieľajú tak znalci odborného kontextu – policajti vo výkone služby, ako aj znalci metodiky vyučovania odborného cudzieho jazyka – pedagógovia odborného cudzieho jazyka z viacerých medzinárodných policajných vzdelávacích inštitúcií. Optimalizované e-learningové moduly (ďalej len e-moduly) boli zostavené na základe analýzy súčasného stavu odborného jazykového vzdelávania príslušníkov Policajného zboru (PZ) v Slovenskej republike (SR), Českej re-

publike (ČR) a Maďarskej republike (MR) a požiadaviek agentúry Frontex¹. Výsledné e-moduly sa opierajú o optimalizované koncepcie výučby, efektívne techniky, prístupy a metódy vo vyučovacom procese vrámci špecializovaného jazykového elektronického vzdelávania príslušníkov PZ, ako aj o aktuálne a reálne potreby jednotlivých služieb.

1 Odborný jazyk na Akadémii Policajného zboru v Bratislave

Odborná cudzojazyčná príprava je na Akadémii Policajného zboru v Bratislave realizovaná pre študentov internej a externej formy štúdia v rámci študijných programov *Bezpečnostnoprávna ochrana osôb a majetku a Bezpečnostnoprávne služby vo verejnej správe* a pre príslušníkov PZ v rámci ďalšieho vzdelávania. Medzi študentmi už niekoľko rokov prevažujú civilní študenti, z ktorých väčšinu tvoria čerství absolventi stredných škôl. Hlavným pozitívom tohto stavu je pomerne vysoká úroveň cudzojazyčných kompetencií študentov, čo prináša vhodnú východiskovú pozíciu na štúdium odborného cudzieho jazyka bezpečnostno-právneho zamerania. Na druhej strane čerstvé maturitné vysvedčenie súvisí s minimálnymi znalosťami zo zvoleného odboru, čo znamená získavanie poznatkov a učenie sa terminológie súčasne v rodnom i cudzom jazyku. V súčasnosti je vyučovanie cudzích jazykov na Akadémii Policajného zboru realizované v troch semestroch povinného predmetu Odborná komunikácia v cudzom jazyku (3. a 4. semester) bakalárskeho štúdia a Špecializovaná jazyková príprava (3. semester) magisterského štúdia. Cudzí jazyk je okrem toho v ponuke povinne voliteľných predmetov v druhom a piatom semestri bakalárskeho štúdia (Úvod do odbornej terminológie, Písomná komunikácia). Predmet je zameraný výhradne na odborný cudzí jazyk v oblasti výkonu policajných činností a verejnej správy. Obsahová a tematická náplň odbornej jazykovej prípravy pre obidve skupiny poslucháčov, či už ide o civilných študentov alebo policajtov, je podobná. Akademická výučba je tematicky zameraná na policajno-právnu problematiku s časovou dotáciou 84 vyučovacích hodín; odborne zamerané jazykové kurzy – napríklad pre uchádzačov o post v mierových misiách a operáciách krízového manažmentu, v zahraničnej jednotke SR² – sa tematicky sústreďujú už priamo na špecifickú problematiku v rozsahu 90 vyučovacích hodín. Jazyková príprava rozvíja všeobecný jazyk doplnený o niektoré jazykové javy charakteristické pre odborný štýl, je zameraná na osvojenie a rozvíjanie širokého registra lexikálnych jednotiek z policajno-právnej oblasti. Neoddeliteľnou súčasťou obsahu tejto jazykovej prípravy je téma ústnej prezentácie odbornej problematiky a spôsoby a jazykové prostriedky vedenia odbornej diskusie. Aktívna písomná ko-

---

¹ Agentúra pre riadenie operatívnej spolupráce pri vonkajších hraniciach EÚ.

² Jazyková príprava je realizovaná v zmysle Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 40/2016 o zahraničnej jednotke Policajného zboru a Nariadenia ministra vnútra Slovenskej republiky č. 116/2005 o medzinárodných policajných mierových misiách a operáciách civilného krízového manažmentu v znení neskorších predpisov

munikácia je reprezentovaná písaním profesijného životopisu, správ, hlásení, dožiadaní, varovaní, vyzozumení, vyhlásení, abstraktov, ktoré do výučby pokročilej a odbornej komunikácie na vysokej škole nevyhnutne patria. V rámci odbornej jazykovej prípravy prináleží dôležité miesto i odbornému prekladu. Vo výučbe sa uplatňujú princípy komunikatívneho prístupu a uprednostňuje sa integrovaná výučba jazykových zručností. Ide o to, aby súčasťou procesu edukácie bola zmysluplná a autentická komunikácia. Pedagógovia využívajú prevažne interne zostavené učebné materiály vo forme skrípt či učebníc³. Špecifiká odbornej jazykovej prípravy na Akadémii PZ možno zhrnúť do nasledujúcej tabuľky.

Tab. 1: Špecifiká odbornej jazykovej prípravy na Akadémii PZ v Bratislave

Vonkajšie faktory – potreby praxe	<ul style="list-style-type: none"> ● internacionalizácia vzdelávania ● internacionalizácia pracovísk v rezorte MV SR ● interkultúrna komunikácia (vyslania príslušníkov PZ do zahraničia) ● komunikácia odborníkov
Výučbový a učebný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> ● efektívna komunikácia v odbore <i>Bezpečnostnoprávna ochrana osôb a majetku a Bezpečnostnoprávne služby vo verejnej správe</i> ● akademická komunikácia (študijné potreby) ● profesijná interakcia odborníkov rezortu MV SR
Učiteľ a jeho kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> ● odborník v jazyku (lingvista) ● odborník v didaktike cudzích jazykov ● odborník v akreditovaných študijných odboroch ● facilitátor učenia, kouč, radca ● tvorca špeciálnych vzdelávacích programov a učebných materiálov
Obsah	<ul style="list-style-type: none"> ● vybrané komponenty z registra odborného (policačno-právneho) cudzieho jazyka ● komunikácia, komunikačné stratégie a zručnosti odborníkov ● odborná lexika, odborný diskurz ● interkultúrne vedomosti, zručnosti a stratégie ● interkultúrna komunikácia ● poznatky odboru v cudzom jazyku
Metodika	<ul style="list-style-type: none"> ● komunikatívny a eklektický prístup ● integrovanie všetkých jazykových zručností a odbornej slovnej zásoby ● interaktívne, aktivizujúce metódy ● kooperatívne učenie ● CLIL/CBLL integrované jazykové a tematické učenie ● podpora autonómie učiaceho sa ● využitie informačných technológií, e-zdrojov, ● motivácia: učebnice, odborné časopisy, online zdroje, jazykové učebne a centrá, návštevy zahraničných prednášajúcich, odborníkov z praxe

³ Napr. Nováková, Ferenčíková, *English for Police* (2012), Ondrejковиčová, *Praktická ruština pre študentov Akadémie PZ v Bratislave* (2015), Ondrejковиčová, Masárová, Miženková, *Deutsch Im Beruf Polizei* (2014).

2 Pozitíva e-learningu v rámci celoživotného vzdelávania príslušníkov PZ

Každý príslušník PZ má mať možnosť zvyšovať alebo dopĺňať svoje vzdelanie s prihliadnutím na meniace sa podmienky výkonu služby a celej spoločnosti. S tým súvisia aj vzdelávacie aktivity v systéme ďalšieho vzdelávania na Akadémii PZ, ktoré sú uplatňované v podmienkach PZ a medzi ktoré zaraďujeme špecializované policajné vzdelávanie, funkčné štúdium, kvalifikačné kurzy, rekvalifikačné kurzy, zdokonaľovanie kurzy, jazykové vzdelávanie, doplňujúce pedagogické štúdium, vedeckú prípravu. Ďalšie odborné vzdelávanie umožňuje príslušníkovi PZ získať, rozširovať, prehľbovať alebo obnovovať si vedomosti a zručnosti, získať spôsobilosti na vykonávanie predpísaných činností alebo získať potrebný stupeň vzdelania na účely splnenia kvalifikačného predpokladu vzdelania na výkon štátnej služby alebo kvalifikačnej požiadavky policajného vzdelania (Pajpachová, 2010, s. 6).

Pri rozhodovaní sa akú formu vzdelávania zvoliť pre odborný jazyk v rámci celoživotného vzdelávania policajtov sme zvažovali technické možnosti, ich dostupnosť a kvalitu, finančnú náročnosť, didaktickú stránku a v neposlednom rade aj záujmy cieľových skupín, ktorým je vzdelávanie určené (Lešková a Švač, 2001, s. 26). E-learning, ktorý využíva individuálny štýl osvojovania si vedomostí a je časovo nenáročný (učiteľ aj študent nemusia byť synchrónni v tom istom čase) sa nám javil ako ideálna forma. Aj preto, že sa rozširuje hlavne vo sfére dištančného vzdelávania a podnikového vzdelávania (Průcha, Walterová, Mareš, 2009, s. 66). Podľa Frka (2010, s. 109) tvorí e-learning podmnožinu dištančného vzdelávania a predstavuje tú najrozsiahlejšiu, najucelenejšiu a najinteraktívnejšiu podmnožinu. Jeho pozitívom je, že ho môže používať väčšie množstvo užívateľov bez nároku na priestorové zabezpečenie. Okrem nevyhnutného počítačového zabezpečenia je tiež finančne nenáročný. Potenciál e-learningu v rámci celoživotného vzdelávania vidíme najmä pri vzdelávaní geograficky roztrúsených policajtov. Svoje miesto má e-learning samozrejme aj ako doplnková forma akademického jazykového vzdelávania. Je treba poznamenať, že e-learning je atraktívny nielen pre mladú generáciu, ale naše skúsenosti nám potvrdili, že záujem prejavuje i stredná či staršia generácia, ktorá oceňuje získavanie jazykových informácií prostredníctvom počítačových technológií. E-learningové programy uvítali príslušníci PZ ako doplnok pri zaužívanom klasickom vyučovaní jazykov.

E-learningové kurzy je však potrebné kvalitne premyslieť, naplánovať a pripraviť, berúc do úvahy tak odbornú problematiku, ako aj úroveň znalostí cudzích jazykov danej cieľovej skupiny. Ide o náročnú úlohu, keďže ich tvorba pre oblasť cudzích jazykov má interdisciplinárny charakter. Pri tvorbe našich e-learningových materiálov sme mali na zreteli nasledujúce skutočnosti:

- a) užívatelia e-learningových kurzov si volia svoje vlastné tempo i čas na učenie, čo prispieva k individualizácii výučby;

- b) výučba sa zintenzívňuje tým, že užívatelia môžu pracovať i vo svojom voľnom čase;
- c) užívatelia sú vedení k aktivizácii, pretože práca s počítačom eliminuje pasivitu;
- d) cieľ je presne definovaný a má tieto vlastnosti: konzistentnosť, primeranosť, kontrolovateľnosť/merateľnosť;
- e) rešpekt voči niektorým znakom humanisticky orientovaného vzdelávania ako napríklad: zmena roly vzdelávajúceho na mentora, možnosť riadiť sa vlastnou motiváciou, prechod od aktivity vzdelávajúceho k aktivite vzdelávajúceho sa, zvýšenie samostatnosti vzdelávajúcich sa, uprednostňovanie tvorivosti pred memorovaním, odstránenie stresu zo vzdelávacieho procesu, podporovanie sebadôvery vzdelávajúcich sa, akceptovanie ich skúseností, záujmov a potrieb, využitie rôznych zdrojov poznania;
- f) podpora všetkých učebných štýlov typológie VARK (visual – aural – read – kinesthetic)⁴ – ide o kombináciu štruktúrovaného textu, grafických obrázkov, zvukový záznam a interaktívnych ovládacích prvkov, modelov a simulácií; inteligencia je rozvíjaná prostredníctvom textových hier (krížovky, hádanky), odborné pojmy sú kategorizované do zmysluplných logických celkov, zadané úlohy vychádzajú z reálnych situácií (prípadové štúdie);
- g) stručnosť, pútavosť, štruktúrované a rozložené materiály s prihliadnutím na veľkosť zobrazovanej plochy na obrazovke;
- h) jednoduché ovládanie, možnosti spätnej väzby, hodnotiace úlohy a podobne;
- i) priestor na vlastné experimentovanie a rozvoj deduktívneho myslenia.

E-learning v tomto kontexte nepredstavuje formu individuálneho vzdelávania, ale ide o skúsenostné učenie (experiential learning). Podľa Trindadeho (1995, s. 25) je učenie prostredníctvom e-learningu postavené na každodennej skúsenosti jednotlivca, učenie prebieha riešením problémov a riadeným objavovaním (guided discovery learning). Pri učení sa jazykov formou e-learningu určite dôležitú úlohu zohráva aj psychologický efekt a sebamotivácia. Odborná literatúra uvádza celý rad výhod e-learningu v rámci vzdelávania. Pre naše účely, k najvýraznejším pozitívam využitia e-learningu v rámci ďalšieho vzdelávania príslušníkov PZ patria: univerzálnosť, pohodlnosť štúdia, nižšie prevádzkové náklady, prístupnosť, interaktivita, hodnotenie a spätná väzba, štandardizácia vedomostí, flexibilita v mieste, čase a spôsobe a pod.

---

⁴ Ide o označenie (akronym) jednej z klasifikácie učebných štýlov podľa zmyslových preferencií. Podľa VARK existujú štyri základné učebné štýly: vizuálny, auditívny, vizuálno-verbálny, kinestetický.

3 Špecifiká jazykových e-modulov pre príslušníkov Policajného zboru

V rámci vyššie uvedenej medzinárodnej vedeckovýskumnej úlohy boli doteraz spracované štyri e-moduly:

1. Nemecký jazyk – Dopravná polícia. Poriadková polícia. Vyšetrovanie.
2. Anglický jazyk – Dopravná polícia.
3. Anglický jazyk – Hraničná a cudzinecká polícia (námorné a vzdušné sily).
4. Anglický jazyk – Poriadková polícia.

Prvé tri zatiaľ prešli úspešnou implementáciou na participujúcich rezortných inštitúciách v SR, ČR a Maďarsku⁵. Tretí modul má širší európsky rozmer a bol úspešne implementovaný v 16 členských štátoch EÚ⁶. Naším hlavným cieľom bola skutočnosť, aby takto spracované odborné cudzojazyčné materiály prispeli k zdokonaleniu odborných jazykových zručností policajtov podľa požiadaviek policajnej praxe na základe analýzy potrieb vybraných policajných služieb, ktorá bola realizovaná na vzorke 1319 respondentov. Obsahovo sa e-moduly orientujú na špecifickú terminológiu a cudzojazyčný materiál reflektujúci situácie typické pre príslušnú policajnú službu, vychádzajú z aktuálnych a reálnych potrieb policajtov. Boli sme toho názoru, že takýto vzdelávací materiál posilní schopnosť policajtov používať terminológiu príslušného odboru a zvýši motiváciu policajtov/učiteľov k štúdiu/výučbe odborného cudzieho jazyka.

Overenie fungovania týchto modulov v praxi sa odráža v prednostiach považovaných za kľúčové zo strany zostavovateľov:

- a) Moduly boli spracované medzinárodným riešiteľským tímom, v ktorom boli zastúpení kvalifikovaní jazykóví lektori, ako aj odborníci z praxe, čo prispelo k správnej identifikácii potrieb a rešpektovaniu požiadaviek z praxe.
- b) Moduly zahŕňajú odborné jazykové vedomosti a rozvíjajú jazykové zručnosti nevyhnutné pre policajtov pri výkone ich služby.
- c) Moduly kladú dôraz na primárne operatívne oblasti činností daných policajných služieb. Pri výbere jazykových jednotiek sa zostavovatelia pomôcky zameriavali na tie, ktoré sú v spolupráci so zástupcami uvedených policajných služieb z praxe identifikované ako „typické“ pre daný kontext použitia v rámci konkrétnej policajnej služby a s ktorými sa študujúci častejšie stretne v cieľovej situácii.

---

⁵ Akadémia Policajného zboru v Bratislave (SR), Stredná odborná škola PZ v Bratislave (SR), Vyšší policejný škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Prahe (ČR), Národná univerzita pre verejnú službu v Budapešti (MR).

⁶ Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko, Taliansko.

- d) Moduly sú určené pre dospelých edukantov. Prívlastok „špecifický“ necharakterizuje iba angličtinu/nemčinu v službách špecifických policajných cieľov, ale aj špecifické dôvody edukantov. Ich motiváciou nie je „skúška“, ale ich vlastný záujem o zdokonalenie cudzojazyčných kompetencií a zvládnutie tlaku každodenných služobných povinností.
- e) Používatelia majú možnosť (resp. musia) počúvať rôzne výslovnostné variety rodených hovoriacich i cudzincov čo prispieva k ich schopnosti identifikovať a porozumieť to, čo iní hovoria: t. j. vnímať prízvuk a výslovnosť hovoriacich, chápať gramatiku a slovnú zásobu a pochopiť význam jazykového prejavu.
- f) Moduly sú využiteľné aj pri samoštúdiu, aj ako doplnkový materiál na vyučovanie cudzieho jazyka v rámci rezortných vzdelávacích inštitúcií. Ich využitie ako doplnkového študijného materiálu je opodstatnené, keďže počet vyučovacích hodín cudzieho jazyka bol za posledné roky výrazne zredukovaný.
- g) Modul pre hraničnú a cudzineckú políciu je jednotný pre všetkých príslušníkov služby hraničnej polície – námorné a vzdušné sily v rámci EÚ, čo prispieva k unifikácii odbornej komunikácie a k zvýšeniu schopnosti interoperability týchto príslušníkov.

Obsahom e-modulov je angličtina a nemčina pre špecifické potreby na úrovni A2 až B1 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. E-moduly poskytujú typické situácie, s ktorými prichádzajú do styku príslušníci týchto policajných služieb vo výkone. E-moduly majú rovnakú štruktúru, sú rozdelené do hlavnej stránky, inštrukcií a kapitol/lekcii podľa tém relevantných pre jednotlivé policajné služby, ktoré reflektujú požiadavky kladené na výkon každodenných činností. Úvodná stránka (Obr. 1), podobná vo všetkých kapitolách, obsahuje krátku charakteristiku príslušnej kapitoly a vysvetľuje účel jednotlivých úloh a cvičení. Odkazy v stĺpci naľavo presmerujú používateľa na jednotlivé sekcie ako prezentácia slovnej zásoby s audionahrávkami (a prekladom do AJ/NJ) príp. videonahrávkami, prezentácia modelových viet (fráz) s audionahrávkami (a prekladom do AJ/NJ), odborné texty na čítanie s porozumením a interaktívne cvičenia, v ktorých je precvičovaných 95 % prezentovanej slovnej zásoby a modelových viet (Nováková, 2015, s. 62–65).

Slovná zásoba predstavuje glosár vybraných termínov a terminologických spojení. Tieto sú následne inkorporované v rámci ďalších sekcií jednotlivých kapitol/lekcii, napr. v rámci odborných textov, interaktívnych cvičení. Modelové vety (frázy) sú súborom frekventovaných modelových viet typických pre komunikáciu policajta s cudzincom. Všetky vety sú autentické, majú spisovnú formu. Slovná zásoba aj excerpované frázy (Obr. 2) boli pred ich zaradením do vzdelávacej pomôcky prekonzultované s odborníkmi z praxe. Správnu výslovnosť každej lexikálnej jednotky a modelových viet si možno vypočúť po kliknutí na ikonu „prehrať“. Slovnú zásobu

Multimediálny učebný (základný) diel
**ZAJAZOVÉ MODULY PRE VYBRANÉ ŠTÁTY
 POLICAJNÉHO ZBORU**

DOPRAVNÁ POLÍCIA, PORIADKOVÁ POLÍCIA, VYŠETROVANIE
nemecký jazyk

Táto jednotka je iba informačná a nie je záväzná. Informácie sú iba orientačné. Podľa dvoch (DVO) 301 a ďalšie priručky komunikácie pre pilotov dopravných, poriadkových a zistených.

DOPRAVNÁ POLÍCIA, PORIADKOVÁ POLÍCIA, VYŠETROVANIE
Inštrukcie

Inštrukcie Doprava polície Poradková polícia Vyšetrenie Slovník Kontakt

DOPRAVNÁ POLÍCIA, PORIADKOVÁ POLÍCIA, VYŠETROVANIE
Nemecký jazyk

Informácie a vzdelávacie moduly

ZAJAZOVÉ MODULY PRE VYBRANÉ ŠTÁTY POLICAJNÉHO ZBORU

Táto multimediálna učebná jednotka je špeciálnym výstupom z medzinárodnej vzdelávacej jednotky (základnej jednotky) pre vybrané štáty PZ (niekoľko) na katalánsky jazyk (akademická polícia) z Bratislavy v spolupráci so Slovenskou a zahraničnou políciou. Jej cieľom je na základe analýzy učebného obsahu jazykovej jednotky (základnej jednotky) doplniť a zjednotiť aktuálnych i perspektívnych partnerov príslušníkov PZ v oblasti vzdelávacieho obsahu učebných modulov jazykovej jednotky pre príslušníkov starších policajných služieb PZ – poradkové polície, kriminálne polície, dopravné polície, vyšetrenie, krádeže, kriminalita a v oblasti tržného práva v anglickom a nemeckom jazyku.

Tento učebný materiál obsahuje jazykové materiály v nemeckom jazyku reflektujúce situácie typické pre službu dopravných, poradkových a vyšetrenia a poskytuje policajným vo výbere a študovaním policajných štát príležitost na zjednotenie jazykových zručností a celkové zvýšenie úrovne ich vzdelávania, komunikatívnej kompetencie a zručností informácií a komunikatívnych technológií. Jazyková jednotka a vzdelávacie moduly, ktorá a ktorá vznikla v rámci projektu zameraného na vzdelávanie.

Na celkové úlohy sa podľa 25 aspektov z osobitných vzdelávacích informácií Ministerstva vnútra Slovenskej republiky – Akadémie PZ v Bratislave a ŠC PZ v Bratislave, ministerstva v Českej republike, Maďarska a

Obr. 1: Hlavná a úvodná stránka e-modulu pre nemecký jazyk

bu, modelové vety a odborné texty nahrali rodení hovoriaci z Nemecka a Veľkej Británie.

slovensky	anglicky
alkoholizér	breathalyzer device
autobus	coach, bus
automobilová nehoda	car accident
batohový priestor, kufr (auta)	boot
bezpečnostná prehliadka	security search
bezpečnostný pás	seat belt
bezprostredné ohrozenie	immediate danger
bezvedomie	unconsciousness
bicykel	bicycle, bike
blanok	sting

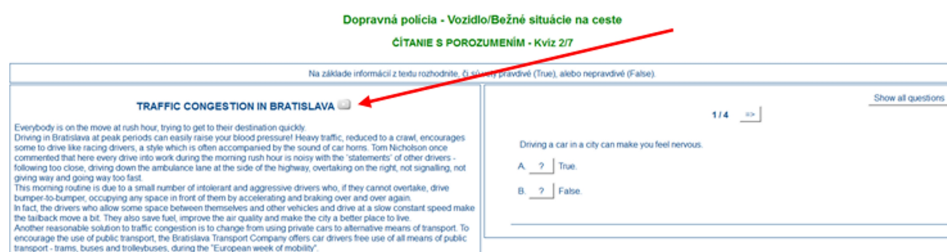
slovensky	anglicky
Môja mama a sestra boli zúčastnené dopravnej nehody.	My mother and my sister were involved in a car accident.
Môj brat len zaškrpnul a auto vrazilo do stromu.	My brother just screamed and the car slammed right into the back of an SUV.
Časť SUV.	
Musíme ju dať do stabilizovanej polohy.	We must put her in the recovery position.
Musíte používať bezpečnostné pásy.	You must wear your seat belts.
Musíte sa zúčastniť v odhadе vzdialenosti a správnem súdnom súde.	You must develop a feeling for distances and good visual judgment.
Muž sa približuje k autu.	The man is approaching a car.
Má zákaz viesť vozidlo.	He is forbidden to drive.
Mám právo zaplatiť neskor.	You have the right to defer payment until later.
Môžem pokračovať v ceste.	You can carry on.
Nasledím vám púť.	I'll handoff you.

Obr. 2: Prezentácia slovnjej zásoby a fráz v e-module Anglický jazyk – Dopravná polícia

Odborné texty sú v e-moduloch zdrojom vedomostí, ponúkajú odborné lexikálne jednotky v kontexte. V prípade dialógov ide o zmysluplnú autentickú komunikáciu v rôznych štýloch, čím používateľom dáva možnosť objavovať, utvrdzovať a aktívne používať novú odbornú slovnú zásobu (Nováková, 2015, s. 80). Texty spracované v moduloch obsahujú terminologicky presné zaužívané výrazy, ktoré sú jazykovo a štylisticky správne. Zahŕňajú problematiku, ktorá vychádza z každodenných reálnych situácií napr. v e-module Anglický jazyk – Hraničná a cudzinecká polícia (námorná a vzdušné sily) ide o komunikáciu medzi pilotmi, námornými dôstojníkmi a pozemným personálom. Správna komunikácia pri vysielaní informácií a po-

kynov je pre bezpečnú a efektívnu prevádzku lietadiel a záchranných člnov veľmi dôležitá. Používanie neštandardnej anglickej frazeológie môže spôsobiť nedorozumenie. Pri použití všeobecne známych fráz a zaužívaných slovných spojení sa minimalizuje priestor na chyby vyplývajúce z neporozumenia odovzdávanej správe. Účelom modulu, ktorého základom sú dokumenty ICAO⁷, IMO⁸, WMO⁹ a ďalšie, je zhrnúť frazeológiu používanú počas monitorovacích, záchranných a pátracích akcií, a tak poskytnúť členom leteckých a námorných tímov ucelený prehľad o používanej frazeológii, ktorá musí byť v čo najväčšej miere jasná a stručná a na úrovni stanovenej v požiadavkách agentúry Frontex na jazykovú znalosť, aby sa predišlo možným nedorozumeniam u osôb používajúcich anglický jazyk, ktorý nie je ich materinským jazykom. V stručnosti ide o zlepšenie odbornej komunikácie v anglickom jazyku pre posádky letky, námorných člnov a lodí členských štátov a asociovaných krajín s cieľom zefektívniť a posilniť bezpečnosť spoločných operácií organizovaných agentúrou Frontex. Texty boli vypracované na základe konzultácií s odborníkmi z praxe, metodického usmernenia a platnej úpravy predmetov dopravná polícia, poriadková polícia, hraničná a cudzinecká polícia a vyšetrovanie, všeobecne záväzných predpisov a interných aktov riadenia.

Obr. 3: Ukážka čítania s overením porozumenia čítaného textu a ikona „počúvanie, e-modul AJ – Dopravná polícia“

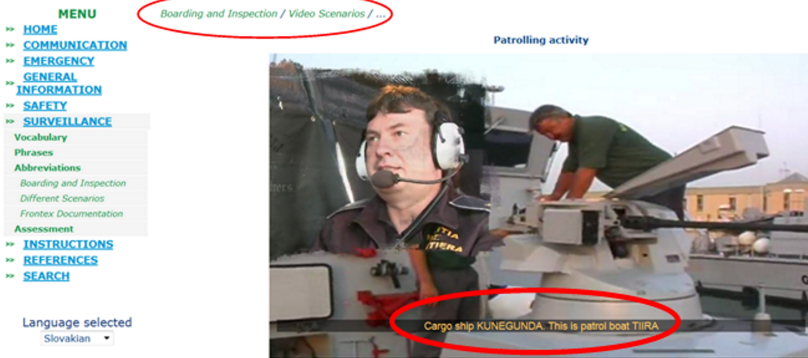
Videonahrávky sú pridanou hodnotou e-modulu pre hraničnú a cudzineckú políciu. Ide o krátke 3–5-minútové dialógy a sú nahraté v reálnom prostredí – letisko M. R. Štefánika v Bratislave a letisko Otopeni v Bukurešti, letecká základňa Pratica di Mare (v Ríme) a námorná základňa Nettuno v Taliansku. Videonahrávky sú podporované titulkami, kde je rozhovor zaznamenaný gramaticky správne.

Cvičenia v e-moduloch majú okamžitú spätnú väzbu a slúžia na priebežné testovanie získaných jazykových návykov a zručností. E-moduly dávajú používateľom na výber z niekoľkých typov cvičení a oblastí, ktoré si potrebujú zopakovať a precvičiť. Sú súborom interaktívnych úloh, v ktorých sa precvičuje osvojená odborná

⁷ International Civil Aviation Organization – Medzinárodná organizácia pre civilné letectvo

⁸ International Maritime Organization – Medzinárodná námorná organizácia

⁹ World Meteorological Organization – Svetová meteorologická organizácia

Obr. 4: Ukážka videonahrávky v e-module Anglický jazyk – Hraničná a cudzinecká polícia (národné a vzdušné sily)

slovná zásoba a modelové vety praktickou formou, čím sa používateľovi ponúka priestor na aktívne, resp. činnostné učenie sa. Pre prehľadnosť sú cvičenia rozdelené na dve časti: jedna zameraná na slovnú zásobu, druhá na frázy.

Nasledujúca tabuľka (Tab. 2) uvádza obsah e-modulov s uvedením počtu položiek v jednotlivých sekciách.

Tab. 2: Prehľad obsahu v jednotlivých e-moduloch

	AJ: DP*	AJ: HCP	AJ: PP	NJ
Odborná terminológia	645	539	602	540
Odborné frázy	247	469	256	254
Čítanie s porozumením	35	16	26	30
Audionahrávky	12	77	12	11
Videonahrávky		19		
Cvičenia	136	342	133	145

*DP: dopravná polícia, HCP: hraničná a cudzinecká polícia, PP: poriadková polícia.

Po dôkladnom štúdiu napríklad e-modulu so zameraním na dopravnú políciu by mali užívatelia získať jazykové vedomosti v týchto oblastiach: uplatňovanie zákona o cestnej premávke, zákona o pozemných komunikáciách a zákona o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách, bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, základné úkony pri dopravnej nehode, kontrola dodržiavania zákazu požívania alkoholických nápojov alebo iných návykových látok, prekročenie povolenej rýchlosti, kontrola technického stavu vozidla, kontrola osobných dokladov a dokladov k vozidlu, kontrola motorových vozidiel, dopravné

priestupky a udeľovanie pokút, dopravná nehoda, bezpečnostné opatrenia a prevencia dopravných nehôd, poskytovanie prvej pomoci, bežné zranenia pri dopravnej nehode, vypočúvanie svedkov dopravnej nehody, druhy automobilov a časti osobného motorového vozidla, povinná výbava vozidla, dopravná špička, rôzne dopravné a poveternostné situácie na cestách.

4 Realizácia empirického výskumu

Vypracované e-moduly boli implementované do vzdelávacieho procesu rezortných vzdelávacích inštitúcií v rámci interného a externého štúdia, ako aj v rámci celoži-votného jazykového vzdelávania príslušníkov PZ, a následne hodnotené prostredníctvom empirického výskumu. Základom empirického výskumu bolo analyzovať a vyhodnotiť aplikáciu zostavených modulov na vnútroštátnych úrovniach, ako aj, v prípade modulu pre HCP, v širšom európskom meradle. Výskum bol realizovaný na vzorke 1 285 respondentov a bol zameraný na obsahovú a technickú analýzu e-modulov. V rámci empirického výskumu bola využitá metóda neriadeneho rozhovoru a metóda dotazníka. Cieľom výstupného dotazníka bolo získať od respondentov informácie o celkovom používaní e-modulov, o efektívnosti ich konkrétnych zložiek a zistiť, či tieto prispievajú k zvyšovaniu ich schopnosti používať špecifickú terminológiu a záujmu o štúdium odborného jazyka takouto formou. Cieľom teda bolo zhodnotiť kvalitu a efektivitu takéhoto spôsobu odbornej jazykovej prípravy v rámci samovzdelávania. Pri koncipovaní dotazníka riešiteľský tím bral do úvahy tieto základné okruhy problémov:

- a) motivácia k štúdiu prostredníctvom e-modulov;
- b) obsahová a technická analýza e-modulov;
- c) posilnenie schopnosti používať odbornú terminológiu.

Dotazník pozostával z troch relatívne samostatných okruhov. Prvý okruh tvorili demografické otázky a týkali sa údajov súvisiacich so služobným zaradením, štátom/mestom/krajom výkonu služby, vekom a jazykovou úrovňou. Druhý okruh pozostával z 12 uzavretých položiek, kde si respondenti mali možnosť vybrať z 5-miestnej škály odpovedí (Som veľmi spokojný – spokojný – neutrálne – nespokojný – veľmi nespokojný / Určite áno – áno – neviem posúdiť – skôr nie – nie). Tretí okruh pozostával z 3 otvorených otázok, v ktorých mohli respondenti vyjadriť svoje názory. Rozhovory boli použité s cieľom konfrontovať výsledky dotazníkov získané od respondentov. Členovia pracovných skupín viedli rozhovory s respondentmi, pedagógmi, odborníkmi v celožiivotnom vzdelávaní.

Spokojnosť so špecifickým obsahom e-modulov vyslovilo viac ako 86 % respondentov, čo potvrdilo odôvodnenosť spolupráce lektorov cudzích jazykov s odborníkmi z praxe. Pri hodnotení výberu a množstva odbornej slovnej zásoby poskytnutej zostavovateľmi v e-moduloch vyjadriло spokojnosť so spracovanými lexikál-

nymi jednotkami a modelovými vetami 87 % respondentov. Viacerí respondenti vo svojich komentároch ocenili, že „*pri práci s modulom nepotrebujú slovníky, pretože, špecifickú slovnú zásobu majú k dispozícii*“, a zvlášť z toho dôvodu, že „*odbornú policajnú slovnú zásobu v bežných slovníkoch nenájdu*“. Okrem toho v rámci pozitív zostaveného multimediálneho študijného materiálu respondenti vo svojich poznámkach počas rozhovoru vyzdvihli „*relevantnosť slovej zásoby*“, „*širokú odbornú slovnú zásobu*“ a „*ucelený systém preložených slovíčok*“, ktoré prispejú k rozšíreniu ich znalostí terminológie z oblasti výkonu činností policajných služieb. Čo sa týka cvičení, respondenti vyjadrili svoju spokojnosť na 89 %. Používatelia zvlášť vyzdvihli možnosť rozhodnúť sa o poradí riešenia jednotlivých cvičení, pričom v závere každého cvičenia je okamžite vyhodnotená miera ich úspešnosti pri riešení úlohy. Respondenti v rozhovore pozitívne hodnotili účinok poskytovanej spätnej väzby, pretože vo väčšine prípadov ich nesprávna odpoveď „*nútila*“ vrátiť sa k danej úlohe, prípadne si vyhľadať relevantný výraz alebo modelovú vetu v príslušných sekciách konkrétnej lekcie. Rôznorodosť zostavených cvičení na slovnú zásobu a modelové vety v špecifickom kontexte výkonu činností policajných služieb na základe vyjadrení respondentov priniesla „*väčšiu variabilitu*“ do ich študijnej činnosti, možnosť „*riešiť cvičenia vlastným tempom*“, pričom bola zvlášť vyzdvihnutá „*hravá forma precvičovania*“ špecifickej slovej zásoby. Viacerí respondenti zdôraznili, že nemajú príležitosť sústavne precvičovať odbornú slovnú zásobu v cudzom jazyku, bežne dostupné kurzy sa sústreďujú na všeobecný jazyk. Respondenti zdôraznili, že ovládanie všeobecného jazyka „*nestačí na plnenie úloh vo výkone služby*“ a vyslovili sa, že „*takýto učebný materiál vítajú*“. Pri položkách ohľadom grafického spracovania sme zo strany používateľov zaznamenali najpozitívnejšie hodnotenia. Všetkých 100 % respondentov sa vyjadrilo, že grafika je z hľadiska farebných efektov jednoduchá – používanie jemných farieb, ktoré neprevažujú nad obsahom. Na druhej strane sú atraktívne a motivujúce – veľkosť a typ písma, využitie reálnej fotodokumentácie, ľahké preklikávanie v rámci štruktúry modulov, spracovanie „*user-friendly*“ (používateľsky príjemný / optimálny pre používateľa), jednotná štruktúra kapitol, používanie intuitívnych ikoniek, ľahká navigácia. Respondenti vyzdvihli „*prehľadné usporiadanie obsahu*“ študijného materiálu, ktoré umožňuje „*ľahkú orientáciu v module*“. Niektorí mladší respondenti by privítali aj mobilnú verziu modulov. Viac ako 80 % pozitívnych reakcií respondentov na otázku, či ich elektronická forma štúdia motivuje k opakovanému použitiu e-modulu svedčí o pútavosti zvolenej formy študijného materiálu. Respondenti mimoriadne ocenili možnosť použiť tento študijný materiál nielen v prezenčnej forme, ale i v rámci individuálneho štúdia, počas ktorého nie sú závislí od učiteľa, obmedzovaní časom konania jazykového kurzu a tempom práce jeho ostatných účastníkov. Elektronickú formu študijnej pomôcky vítali predovšetkým ako moderný, originálny a inovatívny prvok v cudzojazyčnom vzdelávaní pre potreby polície. Používatelia vysoko vyzdvihli skutočnosť, že táto forma vzdelávania je „*oveľa zábavnejšia než učebnica*“. Mnohí respondenti vyzdvihli skutočnosť, že „*konečne je k dispozícii po-*

môcka na štúdium anglického jazyka pre policajtov“, ktorá im umožní aj „*individuálne vzdelávanie*“ v cudzom jazyku špecifickom pre ich oblasť odbornosti. Mnohí policajti sa vyjadrili, že modul je pre nich akosi „*skrinkou, kde nájdú všetko potrebné náradie na svoju prácu*“. Okrem toho odporučili vytvorenie multimediálnych študijných materiálov z anglického jazyka a nemeckého jazyka aj pre ostatné služby PZ. V odpovediach sme sa stretli s informáciou, že respondenti už „*odporúčali e-moduly známemu/kolegovi z práce*“. Jeden z uvádzaných dôvodov bol aj fakt, že „*neexistuje iný e-learningový program na odborný jazyk pre policajtov*“.

Výskum prebiehal jeden rok a jeho výsledky nám potvrdili predpoklady, že efektívnym uplatnením e-modulov bude u rezortných študentov a príslušníkov PZ dosiahnutá vyššia úroveň terminologickej kompetentnosti, t. j. že v oblasti odbornej slovnej zásoby sa týmto spôsobom prehĺbia a zafixujú nielen už existujúce znalosti, ale slovná zásoba sa doplní a rozšíri aj o nové, dosiaľ neznáme a nepoužívané termíny. Na základe uskutočneného výskumu konštatujeme, že znalosť špecifickej terminológie je pre študentov, z pohľadu ich pracovného uplatnenia, a pre policajtov vo výkone nevyhnutným predpokladom výkonu ich profesie. Ďalej bolo analýzou údajov od respondentov zistené, že e-moduly sú pre študentov a príslušníkov PZ prostriedkom, ktorý vytvára podmienky na dosiahnutie ich vyššieho záujmu o štúdium odborného anglického/nemeckého jazyka. Zaznamenali sme vyšší stupeň ich zaangažovanosti, pričom ich motivácia pramenila z reálnej možnosti využitia odborného cudzieho jazyka v profesionálnej praxi. Možnosť pracovať s online/offline kurzami označili respondenti za podnecujúcu. Zvýšenie motivácie je rozhodujúcim prvkom na dosiahnutie želanej zmeny aj v štúdiu jazykov. Okrem toho výsledok analýzy vyjadrení respondentov tiež naznačuje, že elektronická forma učenia sa odborného anglického/nemeckého jazyka prispieva k rozvoju autonómnosti učiaceho sa, ktorý je týmto spôsobom podporovaný pri preberaní zodpovednosti za svoj pokrok v štúdiu (nielen) odborného cudzieho jazyka.

Záver

E-learning ako inovatívna forma vzdelávania inšpiruje používateľov pokračovať v práci na zdokonaľovaní svojich znalostí a zručností v odbornom cudzom jazyku pre špecifické potreby policajných služieb a vzbudzuje záujem o ďalšie samostatné „bádanie“. Všetky spomenuté fakty nás vedú k myšlienke, že zostavené e-moduly môžu poslúžiť ako inšpirácia nielen pre zostavovanie učebných pomôcok na iných úrovniach jazykovej pokročilosti a štúdium iných cudzích jazykov, ale tiež pre študijné podpory pre iné predmety v rámci celoživotného policajného vzdelávania.

Literatúra

FRK, B. (2010). *E-learning a online vzdelávanie dospelých*. [vid. 23. 5. 2016]. Dostupné na <http://www.casopispedagogika.sk/rocnik-1/cislo-2/E-earningaonlinevzdelavaniemospelych.pdf>

- LEŠKOVÁ, A., ŠVAČ, V. (2001). Nové formy vzdelávania založené na moderných informačných technológiách. *Transfer informácií 2/2001*, s. 26–28.
- NOVÁKOVÁ, I. ET AL. (2015). E-learning a jeho aplikácia v odbornom jazykovom vzdelávaní pre vybrané policajné služby. *Akadémia Policajného zboru v Bratislave*, s. 7, 62–65, 82, 88–90.
- PAJPACHOVÁ, M., HAJKO, R. (2010) Vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov v policajnej organizácii. In *Manažment – teória, výučba a prax 2010: zborník príspevkov z medzinárodnej vedecko-odbornej konferencie*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši, 2010, s. 6.
- TRINDADE, A. R. (1995). *Úvod do dištančného vzdelávania*. Národné stredisko pre dištančné vzdelávanie pri STU Bratislava, s. 25.
- ZELENKOVÁ, A. (2015). *Peculiarities of English for Specific Purposes and Development of Intercultural Competence*. [vid. 24. 6. 2016]. Dostupné na http://www.xlinguae.eu/files/xlinguae1_2015_4.pdf

Autorka

Mgr. Iveta Nováková, PhD., e-mail: iveta.novakova2@minv.sk, Akadémia Policajného zboru v Bratislave, Slovenská republika

Autorka pôsobí od roku 2000 na Katedre jazykov Akadémie Policajného zboru v Bratislave, od roku 2006 je vedúcou Katedry jazykov. Jej vedeckovýskumná činnosť je spojená so zavádzaním elektronického vzdelávania do celoživotného cudzojazyčného vzdelávania príslušníkov Policajného zboru. Je zodpovednou riešiteľkou niekoľkých medzinárodných vedeckých výskumov zameraných na štandardizáciu odborného jazykového vzdelávania a vedie medzinárodné jazykové projekty s účasťou členských štátov EÚ pod záštitou agentúry Frontex. Je autorkou a spoluautorkou odborných skrípt, učebníc, slovníkov a monografií so zameraním na hraničnú a cudzineckú políciu, dopravnú políciu, poriadkovú políciu, vyšetrovanie, trestné právo, kriminalistiku, krízový manažment a pod.